

UCHWAŁA NR 45/VI/2024
RADY MIASTA ZAMBRÓW

z dnia 26 listopada 2024 r.

w sprawie Programu Wsparcia Rodziny w Mieście Zambrów na lata 2025 - 2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572) oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, 742, 743, 858 i 1572) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Wsparcia Rodziny w Mieście Zambrów na lata 2025 - 2027 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Zambrów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Kamil Kowalczyk

Załącznik do uchwały Nr 45/VI/2024

Rady Miasta Zambrów

z dnia 26 listopada 2024 r.

Program Wspierania Rodziny w Mieście Zambrów na lata 2025 - 2027

I. Wstęp

Program Wspierania Rodziny w Mieście Zambrów na lata 2025 – 2027 został opracowany w oparciu o art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności

opiekuńczo-wychowawcze, jak i działania profilaktyczne i upowszechniające działania prorodzinne i jest kontynuacją Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zambrów realizowanego w latach 2022-2024.

Rodzina to najważniejsza i podstawowa komórka społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo. Stanowi naturalne środowisko życia dziecka, ma największy wpływ na jego rozwój w każdej sferze, tj.: emocjonalnej, intelektualnej i poznawczej. Rodzina to pierwsza instytucja wychowawcza, która najsilniej oddziałuje na kształtowanie osobowości dziecka, tworzenie jego systemu wartości i wiary we własne możliwości, oraz przygotowuje do przyszłych ról społecznych. Ważne jest, aby rodzina funkcjonowała prawidłowo i wypełniała swoje funkcje jak najlepiej, wówczas zapewni ona dzieciom poczucie bezpieczeństwa, możliwość prawidłowego rozwoju a w efekcie samodzielne funkcjonowanie w przyszłości.

Współczesne rodziny mają wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej się rzeczywistości. Coraz częściej dotyczą je zjawiska bezrobocia, ubóstwa czy przemocy. Towarzyszą im trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które rzutują na prawidłowy rozwój dziecka. Do szczególnej pomocy ze strony państwa mają prawo rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza rodziny wielodzietne i niepełne. Niezwykle ważne jest umacnianie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcjonalności w realizacji funkcji psychospołecznych. Należy zatem objąć rodziny wsparciem i podejmować działania służące udzielaniu im wszechstronnej pomocy.

Działalność profilaktyczna to zarówno zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, tym które mogą dopiero zaistnieć, jak i tym, które już istnieją. Dlatego ważne jest upowszechnianie działań profilaktycznych ukierunkowanych na wspieranie rodzin niewydolnych, przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o ścisłą współpracę pomiędzy instytucjami i podmiotami zajmującymi się pomocą rodzinie, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Niniejszy program stanowi kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny oraz zintegrowanie kierunków działań w odniesieniu do rodzin w mieście Zambrów.

II. Podstawa prawna Programu

Obowiązek wspierania rodzin przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, wynikających z zapisów art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zadaniem własnym gminy.

Opracowanie Programu oraz jego wdrażanie będzie realizowane w oparciu o przepisy prawne:

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177);
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283);
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 535);
- 4) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359);

- 5) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915);
- 6) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2022 r. poz. 24 ze zm.);
- 7) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- 8) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- 9) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2022 r. poz. 763 ze zm.);

III. Diagnoza sytuacji w mieście Zambrów w zakresie wspierania rodziny

Na potrzeby niniejszego Programu, przeprowadzono diagnozę środowiska lokalnego, której celem było określenie skali problemów oraz zasobów w zakresie:

- 1) wspierania rodziny w mieście Zambrów w wypełnianiu jej funkcji, w tym szczególnie opiekuńczo - wychowawczej oraz zapewnianie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich pomocy socjalnej,
- 2) profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, prowadzonej na terenie miasta,
- 3) umieszczania dzieci pochodzących z terenu miasta Zambrów w różnych formach pieczy zastępczej,
- 4) występowania zjawiska przemocy w zambrowskich rodzinach,
- 5) poradnictwa specjalistycznego oraz działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców miasta.

Diagnoza obejmuje dane uzyskane od podmiotów i instytucji działających na rzecz wspierania rodziny, między innymi z:

- 1) Urzędu Miasta w Zambrowie,
- 2) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zambrowie,
- 3) Zespołu Interdyscyplinarnego w Zambrowie,
- 4) Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie,
- 5) Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie,
- 6) Powiatowego Urzędu Pracy w Zambrowie,
- 7) Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie.

1. Charakterystyka środowiska lokalnego

a) Sytuacja demograficzna

W Zambrowie, w latach 2021 – do X 2024 liczbę ludności zameldowanych na pobyt stały i czasowy przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2021	2022	2023	do X 2024
Liczba ludności	21.491	20.862	20.609	20.442

Źródło: Opracowano na podstawie danych z UM Zambrów

Na przestrzeni ostatnich trzech lat obserwuje się, z roku na rok, spadek liczby ludności w mieście Zambrów. W roku 2022 w porównaniu z rokiem 2021 liczba ludności spadła o 629 mieszkańców, co stanowi 2,93%. W 2023 roku w porównaniu z 2022 spadek już był niewielki o 253 osoby, co daje 1,21%. Do X 2024 r. w porównaniu z 2023 r. odnotowano spadek o 167 osób, co daje 0,81 %.

b) Sytuacja na rynku pracy

Liczbę osób bezrobotnych w mieście Zambrów w latach 2021 – do X 2024 przedstawia niżej zamieszczona tabela

Rok	2021		2022		2023		do X 2024	
	Ogółem	Z prawem do zasiłku	Ogółem	Z prawem do zasiłku	Ogółem	Z prawem do zasiłku	Ogółem	Z prawem do zasiłku
Mężczyźni	318	36	385	46	343	29	358	51
Kobiety	366	49	292	25	309	31	304	36
Ogółem	684	85	677	71	652	60	662	87
% mieszkańców Zambrowa	3,18		3,25		3,16		3,24	

Źródło: Opracowano na podstawie danych z PUP w Zambrowie

W 2022 r. i do X 2024 r. nastąpił minimalny wzrost bezrobocia w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców.

Strukturę osób bezrobotnych w mieście Zambrów z uwzględnieniem wieku i płci, w latach 2021- do X 2024, przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2021			2022			2023			do X 2024		
	Do 25 r.ż.	Powyżej 25 do 50 r.ż.	Powyżej 50 r.ż.	Do 25 r.ż.	Powyżej 25 do 50 r.ż.	Powyżej 50 r.ż.	Do 25 r.ż.	Powyżej 25 do 50 r.ż.	Powyżej 50 r.ż.	Do 25 r.ż.	Powyżej 25 do 50 r.ż.	Powyżej 50 r.ż.
Mężczyźni	35	182	101	47	220	118	33	189	121	47	197	114
Kobiety	42	238	86	47	186	59	42	211	56	37	205	62
Ogółem	77	420	187	94	406	177	75	400	177	84	402	176

Źródło: Opracowano na podstawie danych z PUP w Zambrowie

Należy stwierdzić, że wśród osób bezrobotnych zarówno w grupie do 25 r. ż. jak i w przedziale wiekowym powyżej 25 do 50 r. ż. w roku 2021, 2023 i do X 2024 więcej było kobiet. Natomiast mężczyźni w latach 2021-X 2024 dominują w przedziale wiekowym powyżej 50 r. ż. w stosunku do liczby kobiet powyżej 50 r. ż.

Strukturę osób długotrwale bezrobotnych przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2021	2022	2023	do X 2024
Mężczyźni	151	173	185	172
Kobiety	204	172	166	163
Ogółem	355	345	351	335

Źródło: Opracowano na podstawie danych z PUP w Zambrowie

W roku 2021 wśród osób długotrwale bezrobotnych dominowały kobiety, w 2023r. i do X 2024 r. większość tych osób stanowili mężczyźni.

c) Korzystanie z pomocy społecznej udzielanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Na przestrzeni ostatnich trzech lat utrzymuje się tendencja spadkowa liczby rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej. Należy zaznaczyć, że zdecydowana większość osób, stanowiąca ponad 95% mieszkańców Zambrowa nie korzysta z pomocy społecznej. Liczbę rodzin/osób objętych pomocą społeczną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2021		2022		2023		do VII 2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Objęci pomocą społeczną	512	1020	490	952	464	895	358	728
Objęci pomocą społeczną w %		4,82		4,56		4,34		3,56

Źródło: Opracowano na podstawie danych z MOPS w Zambrowie

Należy stwierdzić, że liczba osób /rodzin korzystających z pomocy społecznej z roku na rok nieznacznie spada.

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej rodzin objętych pomocą społeczną przedstawia tabela.

Powód trudnej sytuacji życiowej (powód przyznania pomocy społecznej)	2021		2022		2023		do VII 2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	372	756	361	715	366	714	288	568
Bezrobocie	319	721	318	678	291	639	232	519
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	205	812	176	719	169	689	66	272
Niepełnosprawność	165	268	142	229	136	223	113	185
Długotrwała choroba	130	200	117	178	117	181	87	112
Potrzeba ochrony macierzyństwa	4	23	7	37	9	13	11	63
Przemoc w rodzinie	3	13	11	45	8	29	3	12
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	12	16	9	13	13	13	3	3
Zdarzenie losowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	30	30	20	20	34	34	25	25
Alkoholizm	14	18	10	14	13	13	9	9
Narkomania	2	2	1	1	1	1	1	1

Źródło: Opracowano na podstawie danych z MOPS w Zambrowie

Na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej nieznacznie spada. Powyższe dane wskazują, że kwestia ubóstwa jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy, kolejnym przeważającym powodem jest bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i długotrwała lub ciężka choroba. Pomoc społeczna świadczona jest w różnych formach, świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

d) Korzystanie z innych form pomocy udzielanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Na przestrzeni ostatnich lat liczba dzieci otrzymujących świadczeń rodzinne i alimentacyjne maleje, natomiast od czerwca 2022r. realizacją świadczenia wychowawczego zajmuje się ZUS.

Liczbę dzieci objętych pomocą w formie świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2021	2022	2023	do X 2024
Liczba dzieci, na które wypłacono zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	1284	1130	885	726
Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie wychowawcze	3802	3478	4	0
Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie alimentacyjne	168	133	130	117

Źródło: Opracowano na podstawie danych z MOPS w Zambrowie

e) Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie, działająca na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, należących do zadań własnych gminy.

Niżej zamieszczona tabela przedstawia liczbę wniosków, które wpłynęły do Komisji, w latach 2021-do X 2024, o wszczęcie postępowania w zakresie sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego.

Rok	2021	2022	2023	do X 2024
Liczba wniosków o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	56	91	71	53

Źródło: Opracowano na podstawie danych z MKRPA w Zambrowie

Orzeczenie o obowiązku poddania się leczeniu osób uzależnionych od alkoholu wydaje Sąd Rejonowy w Zambrowie. Do wydania orzeczenia niezbędne jest przeprowadzenie badania przez biegłych i wydanie opinii psychiatryczno-psychologicznej w przedmiocie uzależnienia. Leczenie polega głównie na terapii, której celem jest zwiększenie zdolności do utrzymania abstynencji poprzez zwiększenie świadomości na temat choroby alkoholowej, jej objawów i mechanizmów oraz poprawa stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osoby uzależnionej. Z powyższych danych wynika, że problem związany z nadużywaniem alkoholu i nagannym zachowaniem się tych osób w rodzinie na terenie Zambrowa jest wciąż aktualny.

W pracy profilaktycznej z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym lub zagrożonych alkoholizmem ważnym ogniwem są zajęcia popołudniowe, prowadzone w szkolnych świetlicach w trzech Szkołach Podstawowych na terenie miasta, zapewniające uczniom pomoc w odrabianiu prac domowych, rozwijanie zainteresowań, promowanie zdrowego stylu życia, a także spożycie posiłku.

Liczbę uczniów objętych w poszczególnych latach pomocą w formie zorganizowania im zajęć popołudniowych w świetlicach, przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2021	2022	2023
Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach popołudniowych w świetlicy	45	52	51

Źródło: Opracowano na podstawie danych ze Szkół Podstawowych

Dzieci i młodzież z rodzin z problemem alkoholowym i zagrożonych alkoholizmem korzystają też ze wsparcia w postaci wypoczynku (letniego i zimowego) w różnych formach, np. obozów, kolonii, wycieczek.

Liczbę uczniów objętych tą formą pomocy przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2021	2022	2023
Liczba uczniów, którzy skorzystali z wypoczynku	609	705	833

Źródło: Opracowano na podstawie danych ze Szkół Podstawowych

Programami profilaktycznymi z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, realizowanych w miejskich szkołach i przedszkolach objęto uczniów i kadrę pedagogiczną.

Liczbę uczestników programów profilaktycznych na przestrzeni lat 2021-2023 przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2021	2022	2023
Liczba uczestników programów profilaktycznych w szkołach	1345	788	1276
Liczba uczestników programów profilaktycznych w przedszkolach	564	778	971

Źródło: Opracowano na podstawie danych ze Szkół Podstawowych i Przedszkoli

Należy stwierdzić, że podejmowane działania profilaktyczne, służące promowaniu życia bez alkoholu i innych używek, podejmowaniu właściwych wyborów w oparciu o szacunek, poszanowanie godności własnej i innej osoby, tolerancję, są ciągle aktualne i wpływają na nabywanie przez uczestników tych zajęć umiejętności odmawiania spożywania alkoholu i podejmowania właściwych decyzji w życiu.

f) Przeciwdziałanie przemocy domowej

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nałożyła na gminę obowiązek stworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej i powołania Zespołu Interdyscyplinarnego, który realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Doznających Przemocy Domowej. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar doznających przemocy domowej oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zespół interdyscyplinarny decyduje o podjęciu interwencji w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty i powołuje grupę diagnostyczno-pomocową w celu podjęcia działań w indywidualnych przypadkach. W grupach diagnostyczno-pomocowych współpracują przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zambrowie - pracownicy socjalni, Policji – funkcjonariusze Policji - dzielnicowi, MKRPA - członkowie komisji, oraz przedstawiciele szkół – pedagodzy, w części spraw – kuratorzy sądowi. Grupy robocze opracowują i realizują plan pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej, monitorują sytuację rodzin i dokumentują podejmowane działania.

Zatem podstawowym celem Zespołu Interdyscyplinarnego i grupy diagnostyczno-pomocowej jest wsparcie i pomoc osobie doznającej przemocy domowej, a ponadto rolą grupy jest zmotywowanie osoby stosującej przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, udziału w programach dla osób uzależnionych od alkoholu lub warsztatach umiejętności wychowawczych dla rodziców stosujących przemoc wobec dzieci.

Liczbę wszczętych procedur Niebieskiej Karty przez różne uprawnione podmioty, na przestrzeni lat 2021- do X 2024, przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Podmiot zakładający Niebieską Kartę A	Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty			
	Rok			
	2021	2022	2023	do X 2024
Policja	59	91	88	69

Służba zdrowia	1	-	-	2
Pracownicy pomocy społecznej	-	3	1	3
Pracownicy oświaty	-	3	1	1
Ogółem	60	97	90	75

Źródło: Opracowano na podstawie danych z MOPS w Zambrowie

Z powyższych danych wynika, że procedurę Niebieskie Karty przeważnie wszczyna i wypełnia N-K A - Policja.

Liczbę i rodzaj działań podejmowanych przez grupy diagnostyczno-pomocowe przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rodzaj działania/ Rok	2021	2022	2023	do X 2024
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A”,	60	97	90	75
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – C”(z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej)- przez grupy diagnostyczno-pomocowe	43	66	70	59
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – D”(z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową)- przez grupy diagnostyczno-pomocowe	33	56	66	49
Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych	152	242	219	102
Liczba zakończonych procedur	51	88	90	37
Liczba spraw zakończonych z powodu:				
- ustania przemocy w rodzinie	46	80	70	35
- braku zasadności podejmowania działań	5	8	20	2

Źródło: Opracowano na podstawie danych MOPS w Zambrowie

Liczbę rodzin doświadczających przemocy domowej na terenie miasta Zambrów, na podstawie prowadzonych procedur N-K przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2021	2022	2023	do X 2024
Liczba rodzin/osób w rodzinie, objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych	59/173	83/279	106/348	94/236
- % mieszkańców Zambrowa	0,82	1,34	1,69	1,15
Liczba osób doznających przemocy domowej, ogółem:	62	99	108	140
w tym:- Kobiety	50	71	75	77
- Mężczyźni	7	15	18	18
- Dzieci	5	13	15	45
Liczba osób stosujących przemoc domową, ogółem:	62	99	106	96
w tym: - Kobiety	8	16	13	11
- Mężczyźni	54	83	93	85
Liczba rodzin dotkniętych przemocą domową, w których współwystępuje nadużywanie alkoholu.	10	22	17	41

Źródło: Opracowanie MOPS na podstawie danych własnych z poszczególnych lat

Członkowie grup diagnostyczno-pomocowych kierują osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy domowej, w celu uzyskania porad prawnych i psychologicznych do Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Przystępnym w Zambrowie, który znajduje się w siedzibie Stowarzyszenia Abstynenta OSTOJA ul. Fabryczna 3. Poradnictwo socjalne udzielane jest przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zambrowie.

Natomiast w razie zaistnienia konieczności zapewnienia osobom doznającym przemocy domowej całodobowych miejsc, istnieje możliwość skierowania osoby do specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy domowej.

Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom, w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2021	2022	2023	do X 2024
Liczba rodzin/liczba osób w rodzinie	1/2	1/7	-	1/3
Liczba dzieci odebranych z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia	1	3	-	1
Liczba dzieci - umieszczonych u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej	1	-	-	1
Liczba dzieci - umieszczonych w rodzinie zastępczej	-	-	-	-
Liczba dzieci - umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej	-	3	-	-

Źródło: Opracowano na podstawie danych MOPS w Zambrowie

Odebranie dziecka przez pracownika socjalnego wykonującego obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, w sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia dziecka w latach 2021- do X 2024 miało miejsce trzykrotnie. Odebrane dziecko w 2021 r. zostało umieszczone w rodzinie zastępczej niespokrewnionej, o czym został powiadomiony sąd opiekuńczy, natomiast odebrane dzieci w roku 2022 zostały umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej na podstawie postanowienia sądu. Odebrane dziecko w roku 2024 zostało umieszczone u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej.

Liczbę interwencji i postępowań przygotowawczych związanych z przemocą domową w mieście Zambrów, prowadzonych przez Komendę Powiatową Policji w Zambrowie przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Liczba interwencji / Rok	2021	2022	2023	do X 2024
Ogólna liczba interwencji przeprowadzonych przez funkcjonariuszy Policji	9923	11693	11318	5187
Liczba interwencji związanych bezpośrednio z przemocą domową	471	345	302	396
Liczba postępowań przygotowawczych z art. 207 kk prowadzonych w związku z procedurą „Niebieskiej Karty”	28	25	40	22

Źródło: Opracowano na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie

Liczba interwencji przeprowadzonych przez funkcjonariuszy Policji związanych bezpośrednio z przemocą domową z roku na rok zmniejszała się. W niewielu przypadkach podejmowane są działania zmierzające do ukarania sprawców przemocy.

g) Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny

Do zadań własnych gminy w myśl art. 176 wspomnianej na wstępie ustawy należy opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny, a ponadto:

- 1) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;

2)tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

a)zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

b)organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

c)prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

3)finansowanie:

a)podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,

b)kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ponoszonych przez rodziny wspierające;

4)współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

5)sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;

6)prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Głównym celem powyższych zadań jest zmniejszenie dysfunkcji oraz wzrost umiejętności radzenia sobie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Podmiotem wyznaczonym do realizacji pracy z rodziną jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie.

W latach 2021– do X 2024 MOPS w Zambrowie zapewnił rodzinom, przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, wsparcie w formie asystenta rodziny.

Asystent rodziny oraz pracownicy socjalni w ww. okresie podejmowali działania dotyczące zwiększenia wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodziców rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, poprawy stanu zdrowia oraz radzenia sobie z niepełnosprawnością lub zaburzeniami rozwojowymi dzieci występujących w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, ograniczenia sytuacji kryzysowych w rodzinach powstających w wyniku występujących uzależnień i współuzależnień, przeciwdziałania marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez zaktywizowanie zawodowe członków rodziny pozostających poza rynkiem pracy, zwiększenie świadomości rodzin o roli podmiotów udzielających pomocy, zwiększenie bezpieczeństwa rodziny poprzez przeciwdziałanie przemocy domowej.

Wsparcie rodzin przez asystenta rodziny przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Wsparcie asystenta rodziny	Rok			
	2021	2022	2023	
Liczba rodzin/ osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	9/38	8/42	6/34	do X 2024 6/28

Źródło: Opracowano na podstawie danych MOPS w Zambrowie

Realizacja działań asystenta rodziny pozwoliła na:

1.Wzmocnienie więzi rodzinnych w rodzinach mających problemy wychowawcze.

2.Zachowanie i utrzymanie dzieci w rodzinach biologicznych.

3.Współpracę z podmiotami z szeroko rozumianej sfery pomocy społecznej.

4.Poprawę funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

W latach 2021 – do X 2024 MOPS realizując art. 191 ust. 9 i 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poniósł wydatki z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo wychowawczej.

Liczbę dzieci i koszt ponoszony przez Miasto Zambrów za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych i w placówkach opiekuńczo - wychowawczych przedstawia niżej zamieszczona tabela.

	2021		2022		2023		do X 2024	
	Liczba dzieci	Koszt w zł	Liczba dzieci	Koszt w zł	Liczba dzieci	Koszt w zł	Liczba dzieci	Koszt w zł
Rodziny zastępcze	23	87.242,61	27	102.577,95	28	119.688,91	32	110.904,40
Placówki opiekuńczo wychowawcze	27	388.498,40	26	449.482,20	28	503.564,01	29	391.225,18

Źródło: Opracowano na podstawie danych MOPS w Zambrowie

Na podstawie powyższych danych widać, że liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych zwiększa się z roku na rok, w związku z tym zwiększa się też koszt ponoszony z tytułu ich umieszczenia w pieczy zastępczej.

Liczbę dzieci z terenu Miasta Zambrów przebywających w rodzinach zastępczych, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, a także liczbę dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej i liczbę dzieci przysposobionych, na przestrzeni lat 2021 – do X 2024, przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Rok	2021	2022	2023	do X 2024
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	23	26	30	32
Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	25	25	27	29
Liczba dzieci przysposobionych	1	0	0	1
Liczba dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej	2	0	2	6

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

h) Realizacja programu „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+” i ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych, czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie karty ułatwia dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia. Karta przysługuje niezależnie od uzyskanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18r.ż.
- w wieku do ukończenia 25 r.ż., w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Ważne jest, aby w chwili składania wniosku rodzina spełniała ww. warunki.

Ponadto Miasto Zambrów realizuje swój program „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+”. Rodziny 3+, mieszkańcy Zambrowa, mogą korzystać z ulg oferowanych przez instytucje i podmioty prywatne działające na terenie Miasta Zambrów, np. Pływalnia Miejska, kino, niektóre placówki handlowe, itp.

Rok	2021	2022	2023	do X 2024
Liczba rodzin, którym wydano Ogólnopolskie Karty Dużej Rodziny	64	98	97	85
Liczba rodzin, którym wydano karty „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+”	40	29	36	30

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Miasta Zambrów

Programem Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny objętych jest łącznie 1245 rodziny (stan na dzień 02.09.2024r.). Programem „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+” objętych jest łącznie 553 rodziny (stan na 02.09.2024r.).

Wydawane karty dla rodziców i dzieci niepełnosprawnych legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności są bezterminowe, natomiast wydawane dzieciom mają określony termin ważności do ukończenia 18r.ż., a w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej - do ukończenia 25 r.ż.

2. Organizacja wsparcia rodziny na poziomie gminy

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej są zobowiązane: do wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, do organizacji pieczy zastępczej, do pomocy w usamodzielnieniu pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, do wspierania rodzin z programu „Za Życiem” oraz do prowadzenia placówek wsparcia dziennego i placówek koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych. Działania jednostek samorządowych powinny być wspierane przez sądy i ich organy pomocnicze, policję, instytucje oświaty, podmioty lecznicze, a także kościoły i związki wyznaniowe, organizacje społeczne oraz środowisko lokalne.

Najbliższe otoczenie rodziny powinno zapewnić prawidłowy rozwój emocjonalny dzieci i młodzieży, chroniąc je przed niedostosowaniem społecznym i naruszeniem równowagi wewnętrznej. Rodzina odgrywa bardzo istotną rolę w kształtowaniu społecznym i kulturowym młodego człowieka. Rodzina jest dla dziecka miejscem gromadzenia pierwszych doświadczeń, zdobywania podstawowej wiedzy o świecie i normach moralno-społecznych. Rodzina to struktura społeczna, którą należy szczególnie chronić i wspierać. Istotą funkcjonowania rodziny jest realizacja wszystkich podstawowych, przypisanych jej funkcji. W sytuacji, gdy dochodzi do zaburzenia jednej lub więcej funkcji rodziny może dojść do m. in. zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych, jak i rozpadu. Rodzina dysfunkcyjna może mieć trudności w wywiązywaniu się z obowiązków wobec własnych dzieci czy prowadzeniu własnego gospodarstwa domowego.

Rola opiekuńczo-wychowawcza to podstawowe zadanie rodziny w opiece nad dzieckiem. Wsparcie i opieka nad nią powinna polegać na wzmacnianiu, podnoszeniu kompetencji społecznych i życiowych poszczególnych jej członków.

Problemy, z którymi mierzy się współczesna rodzina mają często charakter złożony i wymagają wsparcia przez wiele instytucji równocześnie. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy skupionej na pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, a w szczególności w formie: konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej oraz spotkań z rodziną. Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

Przeprowadzając diagnozę sytuacji demograficzno – społecznej na potrzeby niniejszego Programu, dokonano analizy najistotniejszych problemów związanych z realizacją zadań wspierania rodziny w Mieście Zambrów. Poniżej przedstawiono główne z nich:

- 1) niewystarczające umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodziców,
- 2) zaburzone relacje rodzinne,
- 3) nieumiejętność rozwiązywania konfliktów,
- 4) brak umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów,
- 5) nieumiejętne gospodarowanie budżetem domowym,
- 6) nieumiejętne zagospodarowanie czasu wolnego całej rodziny,

- 7) niska motywacja rodzin do zmiany swojej sytuacji życiowej,
- 8) trudna sytuacja rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi,
- 9) niska świadomość rodzin jak również niektórych instytucji o roli i zadaniach asystenta rodziny i pracownika socjalnego,
- 10) rosnące koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej,
- 11) niedostateczny poziom informacji o dostępnych formach wsparcia,
- 12) niewystarczająca liczba kadry specjalistycznej wspierającej rodzinę,
- 13) niedofinansowanie instytucji pomocowych na szkolenia dla pracowników.

Sprecyzowano następujące kierunki działań w zakresie wspierania rodzin:

- 1) Prowadzenie pracy z rodziną w formie: konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, oddziaływań terapeutycznych, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, a także organizowanie grup wsparcia lub grup samopomocowych.
- 2) Profilaktyka sytuacji kryzysowych.
- 3) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny przez instytucje działające w obszarze wspierania dziecka i rodziny, udzielanie przez nie pomocy.
- 4) Profilaktyka niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży z terenu Miasta Zambrów.
- 5) Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych i alkoholu.
- 6) Wsparcie interdyscyplinarne rodzin poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych.
- 7) Polepszenie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie, poprzez podniesienie kwalifikacji pracowników instytucji i podmiotów działających w obszarze pracy z dzieckiem i rodziną.
- 8) Wsparcie rodzin oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku rodzin wielodzietnych poprzez upowszechnianie działań prorodzinnych, realizacja programu „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+” i ogólnopolskiej „Karty Dużej Rodziny”.

IV. Cel główny, cele szczegółowe i działania Programu, podmioty realizujące oraz wskaźniki osiągnięcia celów

Na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji demograficznej i społecznej w mieście Zambrów w zakresie organizacji systemu opieki nad dzieckiem oraz wsparcia rodziny, a także na podstawie obowiązującego stanu prawnego, w oparciu o doświadczenia zawodowe osób zajmujących się wspieraniem rodzin, zdefiniowano cel główny Programu.

Działania przewidziane w poszczególnych celach szczegółowych umożliwią realizowanie na poziomie lokalnym polityki prorodzinnej, rozumianej jako stwarzanie warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych umacniających rodzinę, zapewniających jej trwałość, rozwój oraz właściwe wypełnianie przez nią podstawowych zadań.

1.Cel główny: Skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną sprzyjający prawidłowemu, wszechstronnemu rozwojowi wszystkich członków rodziny, a w szczególności dzieci, w mieście Zambrów

2.Cele szczegółowe:

- 1) Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.
- 2) Usprawnienie współpracy podmiotów oraz podnoszenie kwalifikacji osób działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- 3) Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin.
- 4) Zwiększenie świadomości rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele będą realizowane poprzez działania, mające przywrócić rodzinie prawidłowe funkcjonowanie w sferze opiekuńczo – wychowawczej oraz pełnienia prawidłowych ról społecznych. Praca z rodziną będzie połączona z jej własną aktywnością. Istotną kwestią jest wsparcie rodziny na etapie pojawienia się problemów oraz eliminowania sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę naturalną. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – stworzenie możliwości powrotu do rodziny naturalnej.

Cel szczegółowy 1 - Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.

A. Działania

1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez asystentów rodziny.
2. Analizowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinach, w których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej.
3. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (pomoc prawna, psychologiczna, socjalna).
4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów związanych z niepełnosprawnością członka rodziny przez pracowników socjalnych.
5. Wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez kontynuowanie realizacji „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+”; oraz ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny.
6. Wspieranie rodzin w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy materialnej, rzeczowej oraz pracy socjalnej.
7. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
8. Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

B. Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

- 1) Urząd Miasta Zambrów
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie,
- 3) miejskie placówki oświatowe,
- 4) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zambrowie,
- 4) organizacje pozarządowe działające w zakresie wspierania dziecka i rodziny na terenie miasta Zambrów.

C. Wskaźniki

- 1) liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- 2) liczba zatrudnionych asystentów rodziny,
- 3) liczba dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, które skorzystały z wypoczynku,
- 4) liczba i rodzaj udzielonego poradnictwa specjalistycznego,
- 5) wysokość środków poniesionych przez gminę na częściowe pokrycie pobytu dzieci w różnych formach pieczy zastępczej,
- 6) liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej,
- 7) liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych
- 8) liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 9) liczba dzieci powracających z pieczy do rodzin naturalnych,
- 10) ilość wydanych Kart „Zambrów przyjazny Rodzinie 3+” i liczba objętych programem rodzin,
- 11) ilość wydanych Ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny i liczba objętych Kartą rodzin,
- 12) liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, która skorzystała z pomocy udzielonej w formie pracy socjalnej,

- 13) liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, które uzyskały pomoc społeczną z MOPS,
- 14) ogólna liczba rodzin/dzieci/ pobierających świadczenia rodzinne,
- 15) liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tytułu niepełnosprawności członka rodziny,

Cel szczegółowy 2 - Usprawnienie współpracy podmiotów oraz podnoszenie kwalifikacji osób działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo- wychowawcze.

A. Działania

1. Organizowanie spotkań przedstawicieli podmiotów lokalnych działających w obszarze na rzecz rodzin w celu wzmocnienia współpracy i stworzenia skutecznego i sprawnego przepływu informacji (np. pracowników socjalnych, asystentów rodziny, kuratorów, pedagogów, policjantów, specjalistów).
2. Współpraca asystentów rodziny i pracowników socjalnych z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego.
3. Udział asystentów rodziny i pracowników socjalnych w szkoleniach i warsztatach podnoszących kwalifikacje zawodowe.

B. Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

- 1) Urząd Miasta Zambrów,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie,
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie,
- 4) Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie,
- 5) miejskie placówki oświatowe,
- 6) organizacje pozarządowe działające w zakresie wspierania dziecka i rodziny na terenie miasta Zambrów.

C. Wskaźniki

- 1) liczba zorganizowanych spotkań zespołów interdyscyplinarnych, grup roboczych, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny,
- 2) liczba szkoleń oraz liczba uczestniczących w nich pracowników socjalnych i asystentów rodziny

.

Cel szczegółowy 3 - Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin.

A. Działania

1. Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych.
2. Zapewnienie rodzinom z terenu miasta Zambrów dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, socjalnego).
3. Monitorowanie sytuacji i wspieranie rodzin przez kuratorów sądowych dla nieletnich.
4. Pomoc i wspieranie rodziny w rozwiązywaniu problemów spowodowanych bezrobociem w rodzinie.
5. Motywowanie nieaktywnych członków rodziny do uzyskiwania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
6. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie asystenta rodziny.
7. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Zambrowie i grup diagnostyczno-pomocowych.
8. Monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
9. Pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem i współuzależnieniem oraz przemocą, przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych specjalistów.

10. Motywowanie do podjęcia leczenia celem minimalizowania skutków uzależnienia i współuzależnienia.

B. Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

- 1) Urząd Miasta w Zambrowie,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie,
- 3) Sąd Rejonowy w Zambrowie,
- 4) Zespół Interdyscyplinarny w Zambrowie,
- 5) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie,
- 6) Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie,
- 7) Poradnia Leczenia Uzależnień w Zambrowie WOPITU w Łomży
- 8) miejskie placówki oświatowe,
- 9) organizacje pozarządowe działające w zakresie wspierania dziecka i rodziny na terenie Zambrowa, zajmujące się pomaganiem w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem i współuzależnieniem.

C. Wskaźniki

- 1) liczba osób korzystających z grup wsparcia,
- 2) liczba nadzorów kuratorów sądowych w przypadku dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- 3) liczba nadzorów kuratorskich nad nieletnimi,
- 4) liczba uczniów korzystających z programów profilaktycznych w szkołach,
- 5) liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”,
- 6) liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
- 7) liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”

Cel szczegółowy 4 - Zwiększenie świadomości rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych.

A. Działania

1. Uświadomienie mieszkańców Zambrowa o roli podmiotów działających na rzecz rodziny, w tym asystenta rodziny.
2. Organizowanie lokalnych kampanii, festynów na rzecz rodziny, rozpowszechnianie informacji w zakresie oferowanych form wsparcia rodzinom, w formie ulotek, broszur, itp.

B. Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

- 1) Urząd Miasta w Zambrowie,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie,
- 3) Miejskie Centrum Kultury w Zambrowie,
- 5) Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie
- 6) Kościoły i organizacje pozarządowe działające w zakresie wspierania rodziny działające na terenie miasta Zambrów,
- 6) miejskie placówki oświatowe,

C. Wskaźniki

- 1) liczba lokalnych kampanii, festynów na rzecz rodziny,
- 2) liczba broszur informacyjnych,

V. Realizacja programu

1.Odbiorcy Programu

- 1) rodziny zamieszkałe na terenie miasta Zambrów, które z różnych przyczyn przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) dzieci zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej;
- 3) rodziny, w których władza rodzicielska została odebrana lub ograniczona poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej;
- 4) rodziny zamieszkałe na terenie miasta Zambrowa, w tym zagrożone wykluczeniem społecznym.

2. Zasoby dostępne na terenie miasta Zambrów w zakresie realizacji Programu

- 1) Urząd Miasta w Zambrowie,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie,
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie,
- 4) Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie,
- 5) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zambrowie,
- 6) Poradnia Leczenia Uzależnień w Zambrowie WOPITU w Łomży,
- 7) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie,
- 8) Zespół Interdyscyplinarny w Zambrowie i grupy diagnostyczno-pomocowe,
- 9) Prokuratura Rejonowa w Zambrowie,
- 10) Sąd Rejonowy w Zambrowie,
- 11) Miejskie Centrum Kultury w Zambrowie,
- 12) miejskie placówki oświatowe,
- 13) kościoły i organizacje pozarządowe działające w zakresie wspierania rodziny działające na terenie miasta Zambrów,
- 14) podmioty/instytucje ochrony zdrowia i inne działające na rzecz dziecka i rodziny.

3.Termin realizacji i harmonogram Programu - lata 2025 – 2027.

„Program Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027” ma charakter ramowy. Poszczególne działania, te wykonywane przez jednostki miejskie mające charakter statutowy, realizowane są zgodnie z przepisami prawa, i w zależności od zadania mają charakter ciągły albo realizowane są doraźnie, w miarę posiadania środków finansowych na ich realizację.

4. Finansowanie Programu

1) Źródła finansowania zadań na lata 2025 – 2027 zostaną określone w uchwałach budżetowych Rady Miasta Zambrów na poszczególne lata.

2) Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodzin i systemu pieczy zastępczej w zakresie zasad finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, samorząd miasta Zambrów ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie w wysokości 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku, 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

3) Wydatki związane są z zatrudnieniem asystentów rodziny.

4) Zgodnie z art. 197 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej istnieje możliwość otrzymania dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej.

5. Monitorowanie i sprawozdawczość z realizacji Programu

1) Za monitorowanie realizacji Programu odpowiedzialne są: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie i Urząd Miasta Zambrów.

2)Sprawozdanie i ocena realizacji poszczególnych działań w roku kalendarzowym będą opracowane przez koordynatora Programu - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie, w oparciu o dane własne oraz zebrane – do 31 stycznia każdego roku za rok poprzedni dane od jednostek miejskich i innych instytucji oraz podmiotów wykonujących działania mające na celu wspieranie rodziny, określone w niniejszym Programie.

3)Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań będą corocznie przedkładane Burmistrzowi Miasta Zambrów, który do **31 marca** każdego roku przedłoży je Radzie Miasta Zambrów.

4)Ewaluacji podlegać będzie stopień realizacji celów szczegółowych osiągniętych poprzez podejmowane działania prowadzące do ich osiągnięcia. Efektem ewaluacji będą wnioski do ewentualnej modyfikacji działań.

5)W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb. Zmiany będą przedstawione Radzie Miasta Zambrów do zatwierdzenia w drodze uchwały.

PODSUMOWANIE

Każda rodzina niemal codziennie boryka się z problemami, które trzeba pokonać. Są rodziny, które potrafią sprostać obowiązkom, pomyślnie rozwiązać własne problemy, ale są również takie, które nie potrafią w pełni wypełniać swoich funkcji oraz zmierzyć się z pojawiającymi się sytuacjami kryzysowymi.

Trudne warunki materialne, nawarstwiający się problemy, nie spełnianie przez rodzinę funkcji opiekuńczej, niewydolność wychowawcza, rozpad rodziny, zrywanie więzi rodzinnych i zanikanie poczucia odpowiedzialności, ograniczenia w zaspokajaniu wielu potrzeb, narastanie sytuacji konfliktowych to źródła wielu negatywnych zjawisk, które wymagają interwencji z zewnątrz.

Współczesnej rodzinie z dysfunkcjami potrzebna jest pomoc wielostronna, dlatego należy angażować możliwe siły i środki społeczne. Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Zadaniem wszystkich instytucji działających w tym obszarze jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które doświadczają przemocy ze strony rodziców, zaniedbania. Cel ten można osiągnąć poprzez wspólne, jednolite zasady postępowania służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie instytucji, służb, placówek i organizacji, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być poprawa sytuacji bytowej dzieci i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań, wzrost świadomości rodziców w aspekcie troski o dzieci oraz kontynuacja i rozwój systemowego wsparcia rodzin wymagających pomocy.

Opracowała:

Anna Kosakowska

MOPS w Zambrowie